

Humane wetenschappen 3de graad

De studierichting Humane wetenschappen 3de graad

1. De studierichting in de matrix

Graad	3de graad
Finaliteit	D-finaliteit
Domein	Domeinoverschrijdend
Samenstelling	MD + SMD

2. Korte beschrijving van de studierichting

Humane wetenschappen is een sterk theoretische studierichting in de doorstroomfinaliteit. Ze combineert een brede algemene vorming met filosofie, kunstbeschouwing, sociale en gedragswetenschappen en statistiek. Leerlingen filosoferen over de mens, de wereld rondom ons, het goed en het kwade. Ze leren kijken en luisteren naar kunst en ze leren de vorm, de inhoud, de context en de functie van kunstwerken analyseren vanuit een kunsthistorisch kader. Tenslotte ontwikkelen leerlingen een wetenschappelijk begrippenkader met betrekking tot sociale en gedragswetenschappen, leren ze verbanden zien met betrekking tot de hedendaagse samenleving en politiek en de mens en zijn gedrag. Daartoe analyseren ze wetenschappelijke theorieën.

3. Leerlingenprofiel

Leerlingen Humane wetenschappen tonen voor het geheel van de vorming inzicht in complexe leerinhouden, leggen vlot verbanden tussen leerinhouden en kunnen logisch redeneren. Ze verwerven complexe leerinhouden in een beperkt tijdsbestek. Ze zijn in staat om vanuit het perspectief van diverse wetenschapsgebieden op een analytische en wetenschappelijke manier te kijken naar mens en samenleving. Ze hanteren menswetenschappelijke, filosofische en politiek en sociaalwetenschappelijke concepten op een abstracte manier. Ze verdiepen zich in filosofie, kunst, politieke, sociale en gedragswetenschappen, statistiek en willen aspecten van het menselijk bestaan bestuderen, analyseren en begrijpen.

4. Specifiek voor de studierichting

- Sociale en gedragswetenschappen: vanuit een theoretische benadering (theorieën, begrippen en tradities) kritisch reflecteren over visies en thema's uit volgende wetenschapsgebieden: politieke en sociale wetenschappen, psychologie en pedagogiek
- Filosofie met aandacht voor thema's en vragen uit de antropologie, moraalfilosofie, wetenschapsfilosofie en metafysica

- Kunstbeschouwing
- Uitbreiding voor statistiek: combinaties, binomiale verdeling, betrouwbaarheidsintervallen, hypothesetoetsen en grote datasets met behulp van statistische software

4.1 Nederlands

Deze tabel geeft de verschillen aan tussen het basisleerplan voor de domeingebonden studierichtingen en het leerplan B+ voor deze studierichting.

	Basisleerplan	B+
Literatuur	Literatuuranalyse	Literatuuranalyse, meer literaire concepten en teksten met een grotere gelaagdheid
Taalsysteem	Inzicht in taalsysteem toepassen	Kenmerken van taalsysteem benoemen en inzicht toepassen

4.2 Engels en Frans

Deze tabel geeft de verschillen aan tussen het basisleerplan voor de domeingebonden studierichtingen en het leerplan B+ voor deze studierichting.

	Basisleerplan	B+
Communicatie: receptie, productie en interactie	Tekstkenmerken en minimumvereisten (ERK richtsnoer B1)	Tekstkenmerken en minimumvereisten (ERK richtsnoer B1+) Receptie: langere teksten, wetenschappelijke teksten [E] Productie en interactie: complexere zinsbouw en tekststructuur, langere teksten
Taalsysteem	Kenniselementen (ERK richtsnoer B1)	Kenniselementen (ERK richtsnoer B1+) + participe présent [F], conditionnel passé [F], ce qui, ce que, ce dont [F], future perfect [E], hypothese (irrealis) [E,F]

4.3 Geschiedenis

Deze tabel geeft de verschillen aan tussen het basisleerplan voor de domeingebonden studierichtingen en het leerplan B+ voor deze studierichting.

	Basisleerplan	B+
Historische vraagstelling	Identificeren van een historische vraag.	Formuleren van een onderzoekbare historische vraag.
Bronnenonderzoek	Criteria: betrouwbaarheid en bruikbaarheid.	Criteria: betrouwbaarheid (met aandacht voor de standplaatsgebondenheid van de maker, het perspectief van de maker, het doelpubliek, de functie en het beoogde effect), bruikbaarheid, representativiteit, presentatie.
	-	Verklaring voor verschillen tussen twee historische bronnen over hetzelfde onderwerp.
Relatie verleden-heden-toekomst	-	Formuleren van een antwoord op actuele maatschappelijke fenomenen op basis van historische argumenten.

5. De modellessentabel

Algemene vorming	III,1	III,2	Specifieke vorming	III,1	III,2
Godsdienst	2	2	Kunstbeschouwing	1	1
Aardrijkskunde	1	1	Sociale en gedragswetenschappen	4	4
Engels (B+)	2	2	Statistiek	1	1
Frans (B+)	3	3	Uitgebreide filosofie	2	2
Geschiedenis (B+)	2	2			
Lichamelijke opvoeding	2	2			
Natuurwetenschappen	2	1			
Nederlands (B+)	4	4			
Wiskunde	2	3			
Onderliggend aan algemene en specifieke vorming				III,1	III,2
Realisatie leerplandoelen GFL en LP Financieel-economische vorming				1*	1*

* De leerplandoelen van het GFL en van het leerplan Financieel-economische vorming kunnen worden gerealiseerd via schooleigen projecten, door een of meer leerplandoelen te integreren in vakken van de algemene of de specifieke vorming of door een aantal leerplandoelen samen onder de vorm van een vak aan te bieden (zoals Artistieke vorming/Esthetica, Mens & samenleving), of door een combinatie van voorgaande mogelijkheden.

Het is geenszins de bedoeling om het GFL als één afzonderlijk vak te realiseren. Dergelijke benadering zou voorbijgaan aan het gemeenschappelijk en funderend karakter van het leerplan. De tijd die voor het GFL en het LP FEV in de modellessentabel wordt voorzien, heeft tot doel duidelijk te maken dat ook voor de realisatie van die leerplannen onderwijstijd nodig is. Afhankelijk van de keuzes die een school maakt, zal het voorziene lesuur in de schooleigen lessentabel een eigen invulling krijgen.

Suggesties complementair gedeelte^o	3	3
Artistieke vorming		
Communicatiewetenschappen		
Duits		
Mens & samenleving		
Schooleigen keuzes:		
- Een vak van de algemene vorming van de studierichting		
- Een vak van de specifieke vorming van de studierichting: Engels, Frans ...		
- Schooleigen curriculum		
...		

^o Indien de school ervoor kiest om verplichte leerplandoelen aan te bieden in een of meer lessen van het complementair gedeelte, dan maken die lessen samen met de relevante lessen van de algemene of de specifieke vorming voorwerp uit van het onderzoek van de onderwijsinspectie m.b.t. die leerplandoelen door de onderwijsinspectie.

Totaal algemene en specifieke vorming	32	32
De modellessentabel geeft door middel van een richtcijfer aan hoeveel onderwijstijd doorgaans nodig is om de verplichte leerplandoelen met voldoende diepgang te kunnen realiseren. Afhankelijk van de eigen specifieke context kan de school zelf keuzes maken en meer of minder lessen aan een bepaald vak spenderen.		
- In de D-finaliteit geldt voor een aantal vakken bovenop de minimumdoelen basisvorming en ter versterking van de basisvorming een beperkt aantal specifieke minimumdoelen. In dat geval vind je bij de vakbenaming de toevoeging (B+).		

6. Het leerplan Sociale en gedragswetenschappen

6.1 Krachtlijnen

- De mens en zijn interacties met anderen
- De mens en zijn verhouding tot de samenleving
- Maatschappelijke thema's en ontwikkelingen

6.2 Opbouw en inhoud

- Gedragswetenschappen
 - Psychologie: ontwikkeling, persoonlijkheid, sociaal gedrag
 - Pedagogische wetenschappen
- Politieke en sociale wetenschappen
 - Politiek, kenmerken in hedendaagse samenlevingen, maatschappelijke vraagstukken
- Onderzoekskompetentie

7. Leerplan Uitgebreide filosofie

7.1 Krachtlijnen

- Reflecteren over de mens
- Reflecteren over het goede handelen en het goede leven
- Reflecteren over de werkelijkheid
- Reflecteren over (de grenzen van) kennis en wetenschap
- Reflecteren over de samenleving

7.2 Opbouw en inhoud

- Filosofische vaardigheden
- Filosofische domeinen
 - Wijsgerige antropologie: reflecteren over wat mensen tot mensen maakt
 - Ethiek: reflecteren over wat goed handelen en goed leven is
 - Zijnsleer: reflecteren over de werkelijkheid
 - Kenleer en wetenschapsfilosofie: reflecteren over (de grenzen van) kennis en wetenschap
 - Politieke filosofie: reflecteren over de samenleving
- Onderzoekskompetentie

8. Het leerplan Kunstbeschouwing

8.1 Krachtlijnen

- Kunst beleven
- Kunst analyseren
- Over kunst reflecteren
- Kunst waarderen
- Kunst integreren

8.2 Opbouw en inhoud

- Analyseren
 - analyseren van kunstuitingen
 - opbouwen van een kunsthistorisch referentiekader
- Interpreteren en reflecteren: reflectie en interpretatie van kunstuitingen

9. Infrastructuur

Cf. algemene vorming

Vergelijking met aanverwante studierichtingen in de 3de graad

Humane wetenschappen	Welzijnswetenschappen
Leerplan B+ voor Nederlands, Engels, Frans en Geschiedenis	Leerplan B+ voor Nederlands Basisleerplan voor Engels, Frans en Geschiedenis
Leerplan Sociale en gedragswetenschappen met aandacht voor de wetenschapsgebieden psychologie, pedagogiek, politieke en sociale wetenschappen	Leerplan Toegepaste sociale en gedragswetenschappen, te realiseren binnen een ruimer tijdsbestek; toegepast binnen de context maatschappij en welzijn: communicatie, psychologie en (ortho)pedagogiek, recht en sociale wetenschappen
Leerplan Uitgebreide filosofie met aandacht voor thema's en vragen uit de wijsgerige antropologie, moraalfilosofie, kenleer en wetenschapsfilosofie, zijnsleer en politieke filosofie	Leerplan Filosofie met aandacht voor thema's en vragen uit de wijsgerige antropologie, moraalfilosofie en kenleer en wetenschapsfilosofie
Leerplan Kunstbeschouwing	Leerplan Natuurwetenschappen B+S m.i.v. fysiologie en anatomie van de mens
Leerplan Statistiek: combinaties, binomiale verdeling, betrouwbaarheidsintervallen, hypothesetoetsen en grote datasets met behulp van statistische software	Leerplan Statistiek': spreidingsdiagrammen en hypothesetoetsen

Specifieke minimumdoelen 3de graad

De studierichting is inhoudelijk verwant met Welzijnswetenschappen in de 3de graad.

Humane wetenschappen	Welzijnswetenschappen
Algemene doorstroomcompetenties	
Generieke doorstroomcompetenties	
Historisch en cultureel bewustzijn	
Moderne talen	
Nederlands: algemene uitbreiding	
Engels en Frans: algemene uitbreiding	
Kunst en cultuur	

Kunstbeschouwing	
Filosofie	
Uitgebreide filosofie	Filosofie
Wiskunde	
Statistiek	Pakket uit statistiek
Gedragwetenschappen	
Algemene gedragwetenschappen	Uitgebreide algemene gedragwetenschappen
Sociale wetenschappen	
Samenleving en politiek: sociale en humane wetenschappen	Samenleving en politiek: pakket uit sociale en humane wetenschappen
	Sociale aspecten van recht
Biologie	
	Fysiologie en anatomie van de mens

Doorstroomprofiel na de 3de graad

Humane wetenschappen	Welzijnswetenschappen
<i>Geesteswetenschappen</i> Archeologie en Kunstwetenschappen, Geschiedenis, Godgeleerdheid, Godsdienstwetenschappen en Kerkelijk recht, Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen	
<i>Natuurwetenschappen</i> / Gezondheidszorg	<i>Natuurwetenschappen</i> Sociale gezondheidswetenschappen / Gezondheidszorg
<i>Sociale wetenschappen</i> Psychologie en Pedagogische wetenschappen / Gecombineerde studiegebieden (Pedagogie van het jonge kind), Sociaal-agogisch werk Gecombineerde studiegebieden (Global communication, International Affairs, Sociaal-economische wetenschappen), Politieke en Sociale wetenschappen, Rechten, Notariaat en Criminologische wetenschappen / Onderwijs / Handelswetenschappen en Bedrijfskunde (Journalistiek, Communicatiemanagement)	<i>Sociale wetenschappen</i> Psychologie en Pedagogische wetenschappen (m.u.v. Psychologie) / Gecombineerde studiegebieden (Pedagogie van het jonge kind, Sport en bewegen), Onderwijs, Sociaal-agogisch werk

Het doorstroomprofiel maakt een koppeling met de meest logische vervolgopleidingen per studierichting en ondersteunt zo de selectie van bepaalde wetenschapsdomeinen waarvoor specifieke minimumdoelen werden ontwikkeld. Het is in de eerste plaats een werkdocument voor het ontwikkelproces van de specifieke minimumdoelen. *Het doorstroomprofiel heeft geen impact op de eigenlijke studiekeuze die leerlingen uiteindelijk zullen maken.*

Bij het vastleggen van de doorstroomprofielen zijn in de eerste plaats hele studiegebieden geselecteerd. Wanneer binnen een bepaald studiegebied enkel een selectie van opleidingen relevant is, dan staat die selectie tussen haakjes na het studiegebied opgesomd.

De studiegebieden zijn gebundeld op basis van inhoudelijke samenhang. Een schuine streep binnen een cluster (/) verduidelijkt of het gaat om academische of professionele bacheloropleidingen: links van de schuine streep staan de academische bacheloropleidingen en rechts ervan de professionele bacheloropleidingen.